

KILDE

VÕRU ÕPETAJATE SEMINARIST LÄBI MÄLESTUSTE

1.

Võru Õpetajate Seminar alustas 7. jaanuaril 1921. a. ja lõpetas töö 1930. aasta kevadel. 1932. a. suleti kõik Eesti seminarid. «Seega lõppes iseseisva Eesti hariduselu korralduses ajajärk, mida tuleb küllaltki tähtsaks pidada oma otsiva loova ja uuendusliku vaimu poolest,» on kirjutatud 1936. aastal ilmunud raamatus «Võru Õpetajate Seminar».

«Võru õpetajateseminar oli koldeks, kus küpsesid kooliuuenduslikud ideed, kus valmisid nende ideede edasikandjad, kust voolas uut ja jõulist verd Eesti õpetajaskonna elusoontesse. Selle kolde kuma helkis kaugemale kodumaapiiridest see helgib tulevikkugi, vaatamata sellele, et tuleasegi on kantud laiali. Loodame, et see helk soojendab kord nendegi südant, kes kord Eesti kooli ajalugu uurides konstateerivad suurt ja tõsist rahvalikku tööd, mis tehti selles asutuses,» niisugune oli Eesti Õpetajate Liidu juhatuse hinnang Võru Õpetajate Seminarile «Õpetajate Lehes» 1936. aastal.

Tänavu möödus 60 aastat VÕS-i sulgemisest. Õige pea tähistame VÕS-i asutamise 70. aastapäeva. 26. detsembril möödub 105 aastat seminari juhataja Joh. Käisi sünnist.

Seminar andis palju nimekaid õpetajaid ja lõpetajaid. Aegade jooksul on paljud tolleaegsed õpetajad jäänud seminaristide mälestustesse. Neid meenutatakse ikka, kui kokku tullakse. Olgu järgnev ühe seminaristi väike meenutus seminarist ja selle õpetajatest.

KOOLIUUENDUSLIK TÖÖ VÕRU SEMINARIS

13. märtsil 1921. a. korraldati aktus seminari avamise puhul. Aktusel kõneles direktor Johannes Käis: «Lapsi tuleb õpetada mitte niipalju tõsiasju teadma kui neid otsima ja leidma. Õpilane ei või jääda passiivseks pealtvaatajaks, vaid peab ise aktiivselt teadmisi otsima.»

Töökooliks nimetas Võru seminar oma töökorraldust. See on kool, kus taotletakse laste kehalist arenemist, meelte teritamist, vaimsete võimete ja loovate jõudude kasvatamist.

Keegi ei suuda töötada üle oma võimete. Kui hobune ei jaksa vedada koormat, siis kergendatakse seda. Aga kui laps ei suuda õppida, siis pahaandame temaga. Siit tuleb õppetöö korraldamisele individuaalsuse põhimõte. Individuaalse tööviisi sissetoomine vastavalt õpilaste võimetele oli Võru seminari peamiseks motiiviks. Selleks pidid olema sobivad tööjuhised. Tööjuhised pidi pakkuma maksimumi võimalusi andekamatele õpilastele klassis, kuid samas rahuldama ka andetumaid. Andetuil on raske sammu pidada keskmise õpilasega. Seetõttu puudub neil huvi oma töö vastu ja töö on neile koormaks. Andekamaile aga ei jätku tööd küllaldaselt.

Seminaris pandi suurt rõhku õpilastes ilumeele kasvatamisele. Kool pidi olema kodune. Juba 1923/24. õ.-a. ilmusid Võru seminari akende ette kardinad ja ruumidesse lilled, mille eest õpilased ise hoolitsesid. Seintele riputati pildid. Klassiruumide kaunistamisel peeti silmas didaktilisi eesmärke. Eesti keele klassis olid kirjanike pildid, ajalooklassis avaliku elu tegelaste ja lauluklassis heliloojate pildid.

Õppetöö kõrvale mahtusid ka isetegevus ja osalemine ringide töös.

Ettekandeõhtud olid õpilasingide korraldada. Esinemisvõimalusega kasvatati tööinimist. Ettekandeõhtuil olid õpilased ise õhtu juhid ja tegeled. Õpetajad olid publikuks.

Korralduslikud tegevused tekkisid siis, kui lastel puudub meelepärase töö või tegevus. Hariliku koolitöö kõrval rakendati õpilasi harrastusringides. Loodi ringid, mis tegutsesid aineõpetaja juhtimisel.

1923. a. kujundati Võru seminaris aineklasside süsteem. Iga õppeaine jaoks oli korraldatud klass, kuhu õpilased tulid ainult vastava aine tunniks. Aineklass varustati kõigi vajalike õppevahenditega. Ka vastava aine käsitlemiseks vajalik raamatukogu koondati aineklassi. Klassi sisustus kohandati õppeaine laadiga.

Koolipingid asendati töölaudadega ja taburettidega. Tavaline koolipink eeldab ainult passiivselt istuvat õpilast. Loomulikust vestlusest tahetakse kõnelejat näha ja talle otsa vaadata. Võru seminaris asetati laud nii, et keskmises reas istusid õpilased näoga ettepoole. Teised pingid aga seisisid nii, et õpilased vaatasid keskmise rea poole. Nii võisid õpilased enamiku kaasõpilaste nägusid näha.

Töötaju värskuse säilitamiseks kasutati isetegevus-nõudele vastavaid töövõtteid. Selleks oli vaba õppejutt. Õpetaja või õpilane esitas probleemi, õpilased arutlesid vabalt selle ümber ja täiendasid teemat oma tähelepanekutega elust enesest.

Kõneharjutustunde korraldati referaatkoosoleku põhimõttel. Tööd juhtis selleks valitud juhataja. Kõnelda tuli vabalt, lubati kasutada ka konspekti. Kõneleja tuli klassi ette. Kõnele järgnesid läbiarääkimised.

(Järgneb)